

כך מתפרקת רשות החברות הממשלתיות מבפנים

מאז שעו"ד מיכל רוזנבוים נכנסה לנהל את הרשות, שליש מהעובדים הבכירים בארגון עזבו • המנהלים שנשארו מתמודדים עם עומס לא סביר • הנפקת התעשיות הביטחוניות, הפרטת הדואר והליכים קריטיים נוספים במשק – מתעכבים • בכירים מספרים על התעמרות בעובדים, גם כלפי אלה שעזבו • רשות החברות: "מדובר באוסף של טענות שקריות, שכבר הופרכו בעבר"

שירית אביטן כהן, 5/7/2023, 06:00 עד 5/7/2023, 06:00 **ישראל היום**

תמונה קשה על הנעשה באחד מהמוסדות הכלכליים החשובים במדינה, רשות החברות הממשלתית - כך עולה מתחקיר "ישראל היום".

לפי התחקיר, כשליש מהעובדים בארגון עזבו - ובהם גם בכירים ביותר, ומי שבכל זאת עוד אוחזים בעמדות בכירות נאלצים להחזיק על כתפיהם טיפול במספר שיא של חברות ממשלתיות ונמצאים לפני קריסה של ממש.

עדויות של עובדים לשעבר ברשות החברות הממשלתיות, תחת הנהגתה של עו"ד מיכל רוזנבוים, ובכירים בחברות הממשלתיות חושפים בשיחות עם "ישראל היום" כיצד מאז נכנסה רוזנבוים לתפקידה הרגולטור של החברות החזקות במשק הישראלי - מתפרק. "המצב דומה לרמטכ"ל שבמטה שלו לא נשארו כלל אלופים וככה הוא צריך להוביל את הצבא", אמר אחד מהבכירים שנטשו.

שליש מהעובדים עזבו

בימים כתיקונם, עבדו ברשות החברות כ-70 עובדים ביחידות המטה והקו. בתקופת כהונתה של רוזנבוים עזבו כשליש בתפקידי מטה וקו והגיוסים נמשכים כל העת, גם בזמן כתיבת שורות אלו, כדי לחפות על מצוקת כוח האדם. בין העובדים שעזבו 6 מתוך 7 חברי הנהלת הרשות. יתרה מזאת, עובדים שנקלטו ומונו לתפקיד בזמן כהונתה של רוזנבוים ובהם חברי הנהלה ושלושה יועצים אישיים, בחרו לסיים את כהונתם תוך תקופה קצרה.

הבעיה המרכזית, כפי שעולה מעדויות מתוך הרשות, היא שהעוזבים הם הבכירים ביחידות הקו שעומדים בקשר ישיר עם עשרות חברות ממשלתיות. מה שמוביל לכך שהרשות נעדרת מתהליכים משמעותיים בחברות הממשלתיות, לרבות השתתפות בשיבות דירקטוריון או ישיבות עבודה.

רק שני מנהלים נותרו

על פי מבנה הרשות אמורות להיות ארבע יחידות קו ובראשם סגנים, רכזים ורפרנטיים. כיום מכהנים שני סגנים בראש יחידות הקו בלבד, כאשר יחידה אחת אחראית על עשרות חברות בתחומי האנרגיה, החשמל, הנמלים, המים והחינוך, והיחידה השנייה עובדת מול חברות תחבורה, נדל"ן, פיננסים, תיירות וסביבה.

לצדם עובד סגן אחד לעניין ההפרטות בחברות כמו בדואר ובתעשייה האווירית, שמתקשה לעמוד בנטל ההפרטה שתקועה בשתי החברות לאורך זמן. כך למעשה, רק לאחרונה דווחה התעשייה האווירית לבורסה כי לא בטוח שההנפקה תצא לזמן במועד שנקבע.

בשבועות האחרונים עובד ותיק נוסף ברשות, שהיה אחראי על התעשיות הביטחוניות, עזב, וכעת גם הן נותרו ללא אחראי מוביל. בתקופה שבה החברות הביטחוניות עוסקות בייצוא ורכש ביטחוני בהיקפים חסרי תקדים, הן נותרו ללא מענה מספק אל מול רשות החברות.

ללא עמוד שדרה ניהולי

גם בדרגים שמתחת לסגנים התרוקנו השורות. מספר הרכזים והפרנטיים שמעסיקה הרשות ירד משמעותית, בניגוד למצב בימים כתיקונם שבהם מועסק רכז על כל תחום ותחתיו מספר פרנטיים. כך למשל מול חברת החשמל עובד רכז אחד ומול חברות התחבורה הרבות נוצר מצב אבסורד שישנו סטודנט העומד מולם בקשר. בנוסף גם האחראי על שכר הבכירים בחברות הממשלתיות צפוי לעזוב את משרתו בחודש ספטמבר.

עזיבת עמוד השדרה הניהולי של רשות החברות: סגנים, רכזים ופרנטיים צמצמה את אנשיה מקצוע שיהיו בתקשורת שוטפת מול החברות.

בפועל אל מול עשרות חברות ממשלתיות עובדים כיום שני סגנים בכירים, ועוד סגן אחראי הפרטות ותחתם מספר מצומצם של כוח אדם. בכירים בחברות הממשלתיות מתארים מצב שבו הם לא מקבלים מענה הולם, אך מאידך מסרבים לצאת בשמם נגד רוזנבוים, שחולשת מתוקף אחריותה על הבונוסים שיתקבלו בחברות.

לטענתם, מחשש שיבולע להם – הם נותרים כולם בעמימות. "אם הרשות לא מתפקדת החברות יכולות אמנם להתקדם, אך בכל הקשור להנפקת חברות, הפרטתן או העסקת מנכ"ל הם כבולים להתקדמות האיטית של הרשות", אמר גורם שעבד ברשות.

כדי להמשיך ולהשאיר את הרגולטור הענק מעל המים, שכרה רוזנבוים את שירותיהם של יועצים חיצוניים. בין היתר עוסקים בייצוג לרשות בימים אלו מקינזי, גל הרשקוביץ, דה-לויט ו־BDO בחוזים בהיקפים של מיליוני שקלים.

כאמור את הפעולות השוטפות אל מול החברות מנהלים, כך על פי עדויות במספר חברות ממשלתיות, סטודנטים או לחלופין פרנטיים במקום סגנים מול החברות הגדולות יותר. "אין כרגע קביעת מדיניות ואין חשיבה אסטרטגית", טוען אחד הגורמים שעבד ברשות.

טענות להתעמרות

אז מה בעצם קורה ברשות מאז נכנסה רוזנבוים לתפקידה שגורם למצוינים שבשירות הציבורי לעזוב? העדויות שהצטברו מצביעות על חדירה לפרטיות, מעקב אחר יומני הבכירים באופן קבוע, צעקות ועד לעובדים לשעבר שאמרו בשיחה עם ישראל היום שנעשו ניסיונות לפגוע במעבר שלהם למקום עבודה אחר.

"היא מתנהלת כדיקטטורית ומטילה אימים על עובדים מקצועיים ברשות, ועל מנכ"לים ויו"רים בחברות שכפופים לאישור שלה בין היתר לחלוקת בונוסים למנהלים הבכירים", העיד בכיר לשעבר ברשות.

מנסה לבלום את הגל

בין שלל המקרים שהגיעו לידי "ישראל היום" יש כמה חמורים במיוחד. כך למשל נטען כי רוזנבוים משכה ביד עובדת משאבי אנוש כדי לראות את מצב הניקיון בשירותים, וצעקה עליה בנוכחות עובדים אחרים. כתוצאה מאותו אירוע העובדת (שמה שמור במערכת) לא הגיעה למקום העבודה שבועות ארוכים.

במסגרת ההתנכלויות שלה אל מול עובדים עוזבים טענו חלקם כי מנהלת הרשות יוצרת קשר עם גורמים בכירים בחברות שהם עברו אליהם ודורשת הסברים לעניין, פונה לנציבות ומנסה להקשות על המעבר שלהם. "רוזנבוים רואה את שרשרת העזיבות תחת ידיה ומנסה לבלום את הבאים בתור בשלל אמצעים" טענו לפחות ארבעה גורמים איתם שוחחנו וביקשו להישאר בעילום שם כדי לשמור על מקום עבודתם.

פגיעה קשה בחברות

"אחת הפגיעות המשמעותיות כתוצאה מהמצב המתואר היא גרירת רגליים למשל ברכש חברות ביטחוניות, וכך למרות שישאל נמצאת בשיא של ייצוא ביטחוני של כל הזמנים החברות כאן נתקלות בקשיים בשל העבודה מול רשות החברות", אמר גורם המעורה בנושא.

בנוסף, לאחרונה אישרה הממשלה את פרויקט פריסת הסיבים הבינ"ל אחרי עיכוב של כשנה ברשות החברות. את גיבוש יעדי החברות קובעת רוזנבוים בעצמה, והיא עיכבה את קביעת היעדים עד ממש לחודשיים האחרונים - בניגוד להחלטה שלה עצמה לקבוע את היעדים לא יאחר מחודש מרץ. כשהחברות יודעות רק במחצית השנה מה יעדיהן לאותה שנה לא ניתן לעבוד, טענו בחלק מהחברות.

איום ב"השלכות חמורות"

עוד עולה מהעדויות כי רוזנבוים אוסרת על אנשי הלשכה המשפטית ברשות החברות להתייעץ עם מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים כמקובל בחברות ממשלתיות. במסדרונות הרשות מספרים שכאשר באחד המקרים נכתבה חוות דעת משפטית בניגוד לעמדתה, איימה על עורך הדין של הרשות לחשוב מחדש על העמדה שהציג אחרת "יהיו לכך השלכות".

"עושה בלאגן עצום"

שני בכירים בחברות הממשלתיות טענו שוב ושוב כי התנהלותה של רוזנבוים פוגעת בחברות באופן ניכר. "היא לא יודעת את התפקיד שלה ועושה בלאגן עצום בתוך הרשות שמושבתת באופן מוחלט. היא מעכבת מינויים, מפרסמת חוזרי מנכ"ל נעדרי תוכן ממשי ומתעכבת בהעמדת היעדים הפיננסיים שלנו", אמר אחד הבכירים בחברות הממשלתיות.

נמצא ה"אשם": אמסלם

"כיום אין צוות שמעורב באופן יומיומי בהפרטת התעשייה האווירית כנדרש אלא אדם בודד. זה יגיע בקרוב לפיצוץ אם היא לא תתניע את התהליכים האלה", אומר גורם בכיר אחר. לואקום שנוצר כתוצאה מהבעיות ברשות החברות נכנסים אנשי האוצר, שנדרשים לחפות ולהמשיך בניהול התקין של הממשלה אל מול החברות הממשלתיות.

רוזנבוים אף מצאה לאחרונה את האשם בבלגן: השר דודי אמסלם שקיבל לידייו את הרשות לפני פחות מחודש, וזאת למרות שהיה אחראי בגלגול הקודם על הליך הפרטת שש חברות ממשלתיות ללא ריקושטים דומים.

תגובת רשות החברות

מרשות החברות נמסר בתגובה לטענות התחקיר: "מנהלת רשות החברות הממשלתיות, מיכל רוזנבוים, נכנסה לתפקידה בחודש אפריל האחרון (לפני פחות משנה) לאחר שברשות לא היה מנהל קבוע כשנה וחצי. מיד עם כניסתה הובילה מנהלת הרשות הליך סדור ומקצועי במגוון נושאים הנוגעים לליבת העשייה של הרשות. תהליך זה כלל, בין היתר, הכנת תכנית אסטרטגית מקיפה, הגדרת חזון ויעדים כמו גם תכניות עבודה מקיפות, כפי שמצופה מכל רשות שאמונה על כ-100 חברות ממשלתיות שאחראיות על כלל נכסי הציבור הישראלי ומעסיקות למעלה מ-57 אלף עובדים עם היקף נכסים של כ-235 מיליארד ₪.

בחודשים אלה הוסיפה וקידמה מנהלת הרשות במרצות שורה ארוכה של מהלכים הנוגעים להתנהלות החברות הממשלתיות, לרבות: ממשל תאגידי תקין, שקיפות, ניהול סיכונים, קביעת יעדים מותאמים לכל חברה וחברה ובהם יעדים פיננסיים, צמיחה, רווחיות, יעדים תפעוליים וחברתיים ברורים. עוד יזמה מנהלת הרשות לראשונה פרסום פומבי של דוחות רבעוניים של החברות, השלמת נבחרת הדירקטורים, קידום תהליכי הפרטות וההנפקות ובכלל זה: הפרטת הדואר, הנפקת התעשייה האווירית, הפרטת בנק יהב, ובניית תכנית הנפקות והפרטות נוספות.

מאז כניסתה פעלה מנהלת הרשות להכרזות של חלוקת דיבידנדים בהיקף תקדימי של כ-2 מיליארד ₪ (לעומת ממוצע של כ-250 מיליון ₪), כסף שכולו מיועד לטובת בעלי המניות של החברות – הציבור בישראל.

כמי שרואה עצמה מחוייבת קודם כל לציבור במדינת ישראל שהוא הבעלים של החברות הממשלתיות, עובדת מנהלת הרשות בהתמדה ובאופן חסר פשרות כדי לקדם את האינטרס הציבורי שלשמו נשלחה, וכך בדיוק דורשת ממנהלי ועובדי הרשות שעובדים לצידה.

מדובר באוסף של טענות שקריות, מכפישות, חסרות כל בסיס והם טענות ממוחזרות שלא צלחו. שאלות אלו נשאלו בעבר והופרכו. אין פה אלא רדיפה מתמשכת. יתרה מכך, אותן טענות ממוחזרות נבחנו על ידי כלי תקשורת אחרים ולאחר קבלת תגובת מנהלת רשות החברות הוחלט שלא לפרסמם, שכן היה ברור שמדובר בטענות שקריות וכוזבות. עיתוי העלאת הטענות עתה אף הוא אינו מקרי.

לעניין הטענות כי שליש מעובדי החברה הבכירים נטשו את תפקידם כתוצאה מהתנהלות של רוזנבוים ובעניין חילופי ההנהלה.

כל הטענות אינן נכונות. הרוב המכריע של הסגנים שסיימו את עבודתם ברשות הודיעו על כוונתם לעשות זאת עוד בטרם נבחרה מנהלת הרשות לתפקידה ובתקופת ממלא מקומה של מנהלת הרשות. במקומם גויסה נבחרת מעולה של חברי הנהלה מהחשב הכללי, מרשות שוק ההון, ממשד הפנים, מהמועצה לכלכלה לאומית וכמובן, עובדים נוספים ממשרדי ממשלה אחרים - משרד המשפטים, מרמ"י, וכמובן מתוך הרשות עצמה. איוש המשרות שהיה חסר עוד עם הגעתה של מנהלת הרשות מצוי במכרזים שמפורסמים כבר ויושלם בתקופה הקרובה. הנהלת הרשות מהווה סיירת מובחרת ומחוייבת לאתגרים והמשימות שעוד נכונות לה. כל ניסיון לצבוע את עזיבת הסגנים עקב התנהלות מנהלת הרשות הינו שקר גס נוסף.

לעניין הטענה בדבר עזיבת מנהל בכיר בשבועות האחרונים – מדובר בעובד שלא התקבל במכרז למשרת סגן, וזאת לאחר תקופת ניסיון ובהתאם להחלטת ועדת הבחינה בנציבות שהחליטה פה אחד כי אותו עובד לא יוכל לכהן כסגן ברשות וכי חסרים לו הכישורים והניסיון הנדרשים והוא קיבל ניקוד נמוך מאת כלל חברי וועדת הבחינה בנציבות. בהתאם לכך, סיים העובד את תפקידו ברשות.

לעניין הטענה כאילו חולשים על עבודת הרשות שני סגנים בלבד ואחד שאחראי על ההפרטות והוא קיבל גם את החברות הבטחוניות- הרי שמדובר בשקר גס. ברשות מכהנים 6 סגנים שמטפלים יחד עם מנהלת הרשות ועובדי הרשות בחברות הממשלתיות. הסגן החדש שמונה לנושא ההפרטות, הנפקות, פירוקים ומיזוגים- מטפל בחברות שהינן בהליכים אלה, כדוגמת חברת הדואר, הנפקת תעשייה אווירית ועוד. כלומר היה שיפור בנושאים אלה. ברור לכן שאם יש נושאים גם בחברה בטחונית שנוגעים להנפקה או לתחום התמחותו הוא יטפל בחברה בנושאים אלו. הטיפול השוטף בחברות הבטחונית מרוכז ע"י רכזת בכירה ברשות ועובדים נוספים ביחידה, בסיוע סגנים רלוונטים ומנהלת הרשות.

לעניין הטענה כי גם בדרגות הביניים של הניהול עזבו רבים ונותרו רכזים ופרנטיים שניתן לספור על אצבעות יד אחת: הנתונים המפורטים אינם נכונים כלל וכלל. שוב שקר גס. עם כניסתה של מנהלת הרשות לתפקידה היא החלה בתהליך של התאמת המבנה הארגוני של רשות החברות לצרכי הרשות ובניית שכבת ניהול ביניים על מנת לייצר אופק קידום ואפשרויות גיוס עובדים בכירים. לאחר עבודה מאומצת בנושא ובסיוע נציבות שירות המדינה הוסדר המבנה הארגוני וגויסו עובדים מעולים נוספים.

וידגש גם בעניין זה אין מדובר בנתונים חריגים להתנהלות הרשות לאורך השנים: ערב כניסתה של מנהלת הרשות לתפקידה היו ברשות 59 עובדים. כיום כאמור מועסקים למעלה מ 70. בסוף שנת 2021 היו ברשות 58 עובדים (מתוך תקינה של 72 תקנים) ובסוף שנת 2020 היו 63 עובדים (מתוך תקינה של 74 עובדים).

לגבי הטענה כי דרגות הביניים של הניהול עזבו: הרי שגם פה מדובר בטענה מגמתית אשר מוצגת באופן מניפולטיבי. 2 רכזים שעזבו את הרשות- הינם רכזים שסיימו קדנציה של כ 5 שנים. לאחר שמנהלת הרשות סברה כי לא יוכלו להתקדם למשרת סגני מנהלת הרשות

ומשלא נמצא להם אופק התקדמות אחר ברשות, סברו אלו כי מיצו את הקדנציה ברשות (שוב כמקובל ואין פה דבר חריג כלל וכלל) וביקשו לסיים את תפקידם. רכז נוסף - אשר ביקש הוא להתמודד על משרת סגן לנושאי ההון האנושי ואשר לא מונה, ביקש לסיים את תפקידו בזמן הקרוב. גם פה מדובר בעניין שגרתי למדי. כאמור מנגד היו גיוסים והרצון הוא לטייב את כוח האדם.

בעניין הטענה כי בחברות הממשלתיות טוענים לעיכוב של הפרטת התעשייה האזרחית, מינוי מנכ"לים, תכנית פריסת הסיבים הבנ"ל: מדובר בטענות מופרכות לחלוטין. מאז כניסתה לתפקיד של מנהלת רשות החברות הממשלתיות יש עשייה מרובה ברשות, לראשונה יש תוכניות עבודה ברשות ויעדים שגובשו לחברות. כל אחד ואחד מהנושאים טופל ומטופל במלואו במרץ ע"י עובדי ומנהלת הרשות והביאו להישגים וקידום משמעותי בכל אחד מהנושאים המצוינים.

לעניין הטענה כי הוחלפו גורמי המקצוע בשלוש חברות ייעוץ חיצוניות - מדובר בטענות ממוחזרות ושקריות. כפי שנהוג בכלל משרדי הממשלה, וכפי שמקובל ברשויות מקבילות בכל העולם המערבי, גם רשות החברות שכרה - עוד הרבה לפני כניסתה של מנהלת הרשות לתפקידה וכדרך שגרה ע"י כלל מנהלי הרשות הקודמים - שירותים של יועצים מומחים לנושאים פיננסיים, חשבונאיים ומשפטיים לצורך קידום מגוון פעילויות.

פעילות הייעוץ המתקיימת ברשות, מתבססת בעיקרה על התקשרויות במסגרת מכרזים שנעשו הרבה לפני כניסתה של עו"ד רוזנבוים לתפקידה וזאת כחלק מהליך שגרתי של רשות החברות בסיוע יועצים חיצוניים. מעבר לכך, התנעת פעילות הרשות והכנסת כ- 2 מיליארד לקופת המדינה התאפשרה בין היתר, עקב שינוי המדיניות והעצמת הפעילות של הרשות.

לעניין הבדיה בדבר משיכה ביד של עובדת אחראית נקיון - שוב מדובר בשקר של ממש, רכילויות, השמצות והוצאת דברים מהקשרם. אין מדובר בעובדת אחראית על ניקיון, אלא בעובדת שאחראית על סוגיות שונות בתחזוקת הרשות ועובדי הרשות, ולא נעשתה שום "משיכה" ביד של אותה עובדת. מפאת צנעת הפרט לא נוכל להרחיב."